

5.3 Rozvahové účty

5.3.1 Účet – podstata a forma

V předchozí kapitole bylo vysvětleno, jak hospodářské operace ovlivňují rozvahu (změny v aktivech a pasivech), zachycují-li se do ní přímo. V podniku však nelze tímto způsobem postupovat, a to zejména ze dvou důvodů:

1. Sestavování nové rozvahy po každém účetním případě je velmi pracné, a jelikož se v podniku během účetního období uskuteční velké množství hospodářských operací, je to prakticky neuskutečnitelné.
2. Při sestavování nové rozvahy by sice po každém účetním případě byl přehled o celkovém složení obchodního majetku a zdrojů financování (aktiv a pasiv), ale nebyly by k dispozici údaje o vývoji jednotlivých aktiv a pasiv (např. o celkovém nákupu materiálu, jeho celkové spotřebě, o úhrnu všech přijatých a vydaných plateb na běžném účtě).

Řešením je rozklad rozvahy na soustavu tabulek – účtů, kdy se pro každou rozvahovou položku (tzn. pro každé aktivum a pasivum) zřídí samostatná evidence, tj. přehledná tabulka, která se označuje jako účet (konto).

Účet

Účet může mít různou formu, nejjednodušší forma účtu má podobu písmena T. Každý účet má dvě strany. Levá strana se označuje jako strana **Má dáti** (MD), pravá strana se označuje slovem **Dal** (D). Pro rozvahové účty platí, že na jedné straně se evidují přírůstky a na druhé úbytky.

Každý účet je označen názvem, který vystihuje jeho ekonomický obsah (je to v podstatě název rozvahové položky).

Pro označení levé a pravé strany se vedle výrazu **Má dáti** a **Dal** používají i další názvy (viz schéma účtu).

Schéma účtu:

Má dáti (MD)	Název účtu	Dal (D)
strana debetní zápisy na vrub účtu		strana kreditní zápisy ve prospěch účtu

5.3.2 Rozpis rozvahy do účtů

Účty, které vznikají rozpisem rozvahy, se označují jako rozvahové účty a člení se na:

- **aktivní účty** (obsahují majetek podle složení)
- **pasivní účty** (evidují se zde zdroje financování)

ÚLOHA 5.3.1

Úkol: Určete, zda se jedná o aktivní nebo pasivní účet.

1.	Zboží	aktivní	pasivní
2.	Základní kapitál	aktivní	pasivní
3.	Odběratelé	aktivní	pasivní
4.	Dodavatelé	aktivní	pasivní
5.	Výsledek hospodaření	aktivní	pasivní

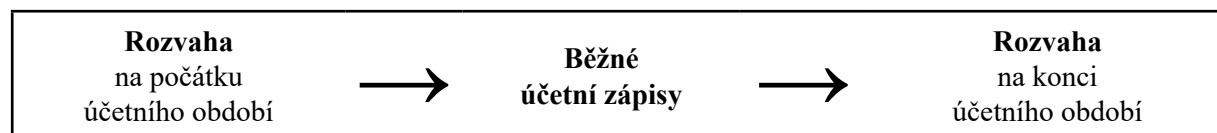

Na každém rozvahovém účtu se zachycuje stav jednotlivých aktiv a pasiv převzatý z rozvahy, který se označuje jako počáteční stav. Počáteční zůstatky se zapisují na účtech na stejnou stranu, na které byly v rozvaze, tzn. u aktivních účtů na straně Má dáti, u pasivních účtů na straně Dal.

Kromě počátečních zůstatků se na účtech zachycují změny způsobené účetními případy během účetního období, tj. přírůstky a úbytky.

Při zjišťování zůstatku na konci účetního období se vychází z počátečního zůstatku a z jeho změn (tj. přírůstku a úbytku během roku). Běžné záznamy na účtech tak umožňují sestavit rozvahu na konci účetního období.

Postup při účtování o stavu a pohybu aktiv a pasiv lze znázornit takto:

PŘÍKLAD rozpisu rozvahy do účtů

AKTIVA	Rozvaha k 1. 1. 2026		PASIVA
Zboží	20 000	Vlastní kapitál	100 000
Běžný účet	80 000	Dodavatelé	10 000
Peníze v pokladně	10 000		
CELKEM	110 000	CELKEM	110 000

Řešení:

<i>MD</i>		<i>Zboží</i>	<i>D</i>
<i>1. 1. PS</i>	20 000		
<i>MD</i>		<i>Běžný účet</i>	<i>D</i>
<i>1. 1. PS</i>	80 000		
<i>MD</i>		<i>Pokladna</i>	<i>D</i>
<i>1. 1. PS</i>	10 000		

<i>MD</i>		<i>Vlastní kapitál</i>	<i>D</i>
		<i>1. 1. PS</i>	100 000
<i>MD</i>		<i>Dodavatelé</i>	<i>D</i>
		<i>1. 1. PS</i>	10 000

5.3.3 Základní změny na rozvahových účtech

Jak již bylo uvedeno v předchozí kapitole, na rozvahové účty se zapisují také přírůstky a úbytky aktiv a pasiv. Při jejich zápisech musí být dodrženy tyto zásady:

- Přírůstkem se počáteční zůstatky zvyšují**, proto přírůstky aktiv a pasiv se zapisují na stejnou stranu účtů, na které jsou počáteční zůstatky. Účtují se takto:
  - u aktivních účtů na straně MD
  - u pasivních účtů na straně Dal
- Úbytkem se počáteční zůstatky snižují**, a proto se úbytky aktiv i pasiv zapisují na opačnou stranu, než je počáteční zůstatek. Účtují se takto:
  - u aktivních účtů na straně Dal
  - u pasivních účtů na straně MD

Schéma účtování:

MD	AKTIVNÍ ÚČET	D
Počáteční stav		
Přírůstky (+)		Úbytky (-)

MD	PASIVNÍ ÚČET	D
	Počáteční stav	
Úbytky (-)		Přírůstky (+)

PŘÍKLADY**Bankovní účet (aktivní účet)**

strana MD (zvýšení peněžních prostředků): úhrady od odběratelů
vyúčtování odvodu peněz na účet
osobní vklady

strana D (snížení peněžních prostředků): zaplacení dodavatelských faktur
výplata mezd zaměstnancům
splátky úvěru
vyúčtování výběru peněz z účtu

Odběratelé (pohledávky za odběrateli, tj. aktivní účet)

strana MD (zvýšení pohledávek): vystavené faktury za prodej zboží, výrobků, služeb

strana D (snížení pohledávek): úhrady odběratelských (vystavených) faktur

Dodavatelé (závazky vůči dodavatelům, tj. pasivní účet)

strana MD (snížení dluhu): úhrady došlých faktur dodavatelům

strana D (zvýšení dluhu): došlé faktury od dodavatelů za materiál, zboží, DHM
různé služby apod.

Úvěry (závazky vůči peněžnímu ústavu, tj. pasivní účet)

strana MD (snížení dluhu): splátky úvěru

strana D (zvýšení dluhu): poskytnutí úvěru

ÚLOHA 5.3.2

Úkol: Zdůvodněte, proč se účtuje:

- na účtu Materiál na skladě příjemka na straně MD a výdejka na straně Dal
- na účtu Dlouhodobý majetek převzetí osobního auta na straně MD a jeho vyřazení na straně Dal
- na účtu Vlastní kapitál osobní vklady na straně Dal a výběry pro osobní spotřebu na straně Má dáti

ÚLOHA 5.3.3

Na účtu Krátkodobé bankovní úvěry byl počáteční stav 248 000 Kč. Na straně MD bylo zaúčtováno 20 000 Kč a 8 000 Kč, na straně Dal 400 000 Kč.

Úkol č. 1: Otevřete účet Krátkodobé bankovní úvěry, запиšte jednotlivé změny a uveďte příčiny těchto změn.

Úkol č. 2: Vypočítejte zůstatek na konci účetního období, porovnejte s počátečním stavem a zdůvodněte rozdíl (případně posuďte, jaké to může mít důsledky pro podnikatele).

ÚLOHA 5.3.4

Úkol: Určete, kterým účtům a na které strany zaúčtujete tyto účetní případy:

1. Faktura došla za nákup:
  - nového stroje (pořizovací cena 150 000 Kč)
  - materiálu
2. Výpis z běžného účtu:
  - osobní vklad
  - zaplacená faktura za nákup stroje
  - úhrada faktury od odběratele
  - splátka úvěru

Nejdůležitější prací v účetnictví je správně určit, na které účty a na které jejich strany bude proveden účetní zápis (tj. zapsání změn na účtech v důsledku uskutečněního účetního případu), proto v níže uvedené tabulce je uvedeno shrnutí postupu.

SHRNUTÍ

Při účtování na rozvahových účtech je vhodné použít tento postup:

1. **Nejprve se musí určit, na kterých účtech bude proveden účetní zápis** (tj. na těch účtech aktiv a pasiv, u nichž dochází ke změnám – přírůstku nebo úbytku)
2. **U prvního účtu, na kterém bude změna zachycena, musí být určena strana, na které bude proveden účetní zápis.** Aby bylo správně rozhodnuto, musí být stanoveno:
  - a) zda jde o účet aktiv, resp. pasiv
  - b) zda dojde k přírůstku nebo k úbytku příslušného aktiva, resp. pasiva
3. Stejně jako u prvního účtu musí proběhnout rozhodování, **na které straně druhého účtu bude proveden účetní zápis**

PŘÍKLAD

Účetní případ: Úhrada faktury od odběratele na běžný účet (doklad – výpis z běžného účtu)

POSTUP při zaúčtování:

ad 1) Účetní zápis bude proveden na těchto účtech: Běžný účet a Odběratelé

ad 2) Běžný účet = aktivní, přírůstek

Dosazeno do schématu účtování: přírůstek aktivního účtu na straně MD

ad 3) Odběratelé = aktivní, úbytek

Dosazeno do schématu účtování: úbytek aktivního účtu na straně Dal

MD	Běžný účet	D	MD	Odběratelé	D

ÚLOHA 5.3.5

Úkol: Zaúčtujte na rozvahové účty:

- ☐ účetní případy z výkladového PŘÍKLADU v kapitole 5.2 Změny rozvahových položek (na str. 48 – 51)
- ☐ účetní případy z ÚLOHY 5.2.5 v kapitole 5.2 Změny rozvahových položek (na str. 52 - 53)

5.4 Výsledkové účty

Dosud jsme účtovali pouze na rozvahových účtech, neboť jsme řešili účetní případy, které vyvolávaly změny jen ve složkách majetku a ve zdrojích financování (tj. v aktivech a pasivech).

Při hospodářských činnostech (tj. při výrobě, prodeji, při poskytování služeb) se však vyskytují další účetní případy, při nichž dochází ke spotřebě majetku podniku (spotřeba materiálu a opotřebení dlouhodobého majetku), cizích výkonů (spotřeba energie, nakupované služby) a práce zaměstnanců podniku (mzdy, pojistné z mezd).

Peněžnímu vyjádření této spotřeby říkáme náklady. Vznik nákladů vede k úbytku majetku nebo ke zvýšení závazků.

Náklady se vracejí podniku ve formě tržeb za prodané výrobky, zboží a poskytnuté služby. Dosažené tržby představují **výnosy** podniku (**výnosy jsou výkony vyjádřené v penězích**). Vznik výnosů zpravidla vede ke zvýšení majetku podniku.

Pokud chceme zjistit výsledek hospodaření podniku, musíme od výnosů odečíst náklady.

Výsledek hospodaření může být:

- a) **zisk** – výnosy jsou vyšší než náklady
- b) **ztráta** – náklady převyšují výnosy

Zisk je novým vlastním zdrojem financování majetku účetní jednotky. Proto je v rozvaze vykazován v samostatné položce na straně pasiv.

Výsledek hospodaření zjištěný porovnáním výnosů a nákladů musí být shodný s výsledkem hospodaření zjištěným v rozvaze.

Schéma výsledku hospodaření:

MD	Výsledek hospodaření	D
Náklady (úbytek zdroje)	Výnosy (přírůstek zdroje)	

Protože výnosy jsou zdrojem majetku podniku, jsou uvedeny na straně Da, náklady představují snížení tohoto zdroje, a proto jsou zaznamenány na straně Má dáti.

K řízení a kontrole činnosti musí mít podnikatelský subjekt přehled nejen o celkovém výsledku hospodaření, ale také o jednotlivých složkách, které ho tvoří, tedy o výši jednotlivých druhů nákladů (spotřeba materiálu, mzdy, opravy, odpisy apod.) a jednotlivých druhů výnosů (tržby z prodeje výrobků, tržby za zboží, tržby za služby apod.). Proto je třeba během roku místo jediného účtu Výsledek hospodaření, na němž bychom zachycovali všechny výnosy a náklady, vést pro jejich jednotlivé druhy samostatné účty.

Schéma účtování nákladů a výnosů:

MD	NÁKLADOVÉ ÚČTY	D
	Přírůstek (vznik) nákladů	

MD	VÝNOSOVÉ ÚČTY	D
	Přírůstek (vznik) výnosů	

Rozbor a schematické znázornění účetních případů na výsledkových účtech:Účetní případ č. 1

Za provedené práce vystavila účetní jednotka fakturu odběratelům na 120 000 Kč.

Řešení: Za fakturované práce vznikla pohledávka u odběratelů (protože faktura ještě nebyla uhrazena) a tržba, která je pro podnik výnosem. Změna se promítla na účtu Odběratelé a na výnosovém účtu.

MD	Odběratelé	D	MD	Výnosový účet	D
	Vznik pohledávky			Vznik výnosu	
	120 000,–				120 000,–

Účetní případ č. 2

Za inzerát v novinách obdržela účetní jednotka fakturu na 2 000 Kč, kterou ještě neuhradila.

Řešení: Tato reklama (tj. inzerát) představuje spotřebovanou službu a je nákladem účetní jednotky. Na základě došlé faktury vznikl účetní jednotce závazek.

MD	Nákladový účet	D	MD	Dodavatelé	D
	Vznik nákladu			Vznik závazku	
	2 000,–				2 000,–

Účetní případ č. 3

V hotovosti zaplacený telefonní hovory 800 Kč.

Řešení: Telefonní hovory představují obdobně jako reklama v minulém případě spotřebované služby a zároveň došlo ke snížení peněz v pokladně.

MD	Nákladový účet	D	MD	Pokladna	D
	Vznik nákladu			Úbytek peněz	
	800,–				800,–

Účetní případ č. 4

Byl vydán materiál ze skladu do výroby, kde byl spotřebován, částka vyskladněného materiálu 50 000 Kč.

Řešení: Materiál byl ve výrobě spotřebován, a tak vznikl účetní jednotce náklad. Zároveň došlo k úbytku materiálu na skladě.

MD	Nákladový účet	D	MD	Materiál	D
	Vznik nákladu			Úbytek materiálu	
	50 000,–				50 000,–

Účetní případ č. 5

Přiznané hrubé mzdy zaměstnancům za vykonanou práci 60 000 Kč.

Řešení: Zaměstnavatel spotřeboval práci svých zaměstnanců, proto jejich mzdy jsou pro účetní jednotku nákladem. Zároveň dochází ke zvýšení závazku vůči zaměstnancům.

MD	Nákladový účet	D	MD	Zaměstnanci	D
	Vznik nákladu			Zvýšení závazku	
	60 000,–				60 000,–

Uvedené změny, při nichž dochází ke vzniku nákladů a výnosů, lze zobecnit takto:

1. Zvýšení aktiv a vznik výnosů
2. Zvýšení pasiv a vznik nákladů
3. Snížení aktiv a vznik nákladů

Poznámka: Z výše uvedené tabulky vyplývá, že každý účetní případ způsobil vždy změnu na výsledkovém účtu a další změna byla na rozvahovém účtu.

ad 1) **Zvýšení aktiv a vznik výnosů – mohou nastat tyto situace:**

- ☐ zvýšení stavu peněz v pokladně a vznik výnosů
- ☐ zvýšení stavu peněz na účtu a vznik výnosů
- ☐ zvýšení pohledávek (zejména za odběrateli) a vznik výnosů

PŘÍKLADY

Tržby v hotovosti za prodané zboží	Vznik výnosu a zvýšení peněz v pokladně
Faktura vystavená za prodej výrobků	Vznik výnosu a zvýšení pohledávek za odběrateli
Faktura vystavená za provedené služby	Vznik výnosu a zvýšení pohledávek za odběrateli
Připsané úroky z běžného účtu	Vznik výnosu a zvýšení peněz na běžném účtu

ad 2) **Zvýšení pasiv a vznik nákladů – mohou nastat tyto situace:**

- ☐ zvýšení závazků vůči dodavatelům a vznik nákladů
- ☐ zvýšení závazků vůči zaměstnancům a vznik nákladů
- ☐ zvýšení závazků vůči ostatním subjektům (finančním úřadům, institucím sociálního zabezpečení apod.) a vznik nákladů

PŘÍKLADY

FAP za opravy, reklamu a další služby	Vznik nákladu a zvýšení závazku vůči dodavatelům
Přiznané hrubé mzdy zaměstnancům	Vznik nákladu a zvýšení závazku vůči zaměstnancům
Povinnost hradit sociální pojištění	Vznik nákladu a zvýšení závazků vůči správě soc. zab.

ad 3) **Snížení aktiv a vznik nákladů – mohou nastat tyto situace:**

- ☐ snížení stavu peněz v pokladně a vznik nákladů
- ☐ snížení stavu peněz na účtu a vznik nákladů
- ☐ snížení zásob a vznik nákladů

PŘÍKLADY

Výdejka na vydaný materiál do výroby	Vznik nákladu a snížení materiálu na skladě
Drobný nákup kancel. potřeb za hotové	Vznik nákladu a snížení peněz v pokladně
Poplatky bance za vedení účtu	Vznik nákladu a snížení peněz na běžném účtu
Úroky z provozních úvěrů	Vznik nákladu a snížení peněz na běžném účtu
V hotovosti proplaceno cestovné	Vznik nákladu a snížení peněz v pokladně

Druhy nákladových a výnosových účtů

Nákladové a výnosové účty se rozkládají na řadu účtů, které charakterizují druh spotřeby, resp. druhy uskutečněného výkonu.

PŘÍKLADY

Mezi typické nákladové účty mimo jiné patří:

Spotřeba materiálu	Mzdové náklady
Spotřeba energie	Odpisy dlouhodobého majetku
Opravy a udržování	Úroky
Cestovné	Ostatní finanční náklady
Ostatní služby	

PŘÍKLADY

Mezi typické výnosové účty mimo jiné patří:

Tržby za vlastní výrobky
Tržby z prodeje služeb
Tržby za zboží
Úroky

ÚLOHA 5.4.1

Úkol: Naznačte účtování jednotlivých účetních případů:

1. Faktury přijaté za:
  - nákup dlouhodobého majetku
  - nákup zásob
  - nakoupené služby
2. Faktury vystavené za:
  - provedené práce a služby
  - prodej zboží
3. Příjmové pokladní doklady:
  - za prodej zboží
  - za provedené práce a služby
  - úhrada vystavené faktury od odběratele
  - osobní vklad peněžních prostředků
4. Výdajové pokladní doklady:
  - nákup dlouhodobého majetku
  - nákup zásob
  - za nakoupené služby
  - drobné nákupy za hotové
  - úhrada dodavatelských faktur hotově
  - vyplacené mzdy zaměstnancům
  - výběr pro osobní spotřebu
5. Bankovní výpisy:
  - úhrada faktury od odběratele
  - přijatý úvěr
  - zaplacená faktura dodavatelům
  - splátka úvěru
  - úroky z úvěru
  - poplatky bance

5.5 Podvojný účetní zápis. Obraty a zůstatky na účtech

5.5.1 Podvojný účetní zápis

Každá hospodářská operace, která se zachycuje v účetnictví, má dvě stránky, dvojí vliv. Například při nákupu zboží na fakturu dojde ke zvýšení zásob zboží a zároveň dojde ke zvýšení závazku vůči dodavatelům. Přírůstek zásob zboží i přírůstek závazku dodavatelům jsou hodnotově ve stejné výši, o stejnou částku vzrostla zásoba zboží na skladě (resp. v prodejnách) a zvýšil se závazek vůči dodavatelům.

UPOZORNĚNÍ

Každý účetní případ je zaznamenán stejnou peněžní částkou na dvou různých účtech. Na jednom z nich se zaúčtuje na straně Má dáti a na druhém na straně Dal. Takovému zápisu se říká **PODVOJNÝ ZÁPIS**, od čehož je také odvozen název **PODVOJNÉ ÚČETNICTVÍ**.

Poznámka:

Většina účetních jednotek zpracovává účetnictví prostřednictvím účetních programů, ty zpravidla neumožní provést zápis, který by nebyl zaúčtován podvojně.

Souvztažnost účtů

Zápisy téhož účetního případu na dvou opačných stranách příslušných účtů se nazývají **souvztažné zápisy**. Účty, na nichž se zapisuje tentýž účetní případ, jsou **souvztažné účty**. Při účtování na účtech je vhodné uvádět u každého zápisu název souvztažného účtu. Označení souvztažného účtu je důležité pro pozdější kontrolu, protože umožňuje snadno vyhledat zápis na souvztažném účtu.

PŘÍKLAD

Faktura přijatá za nákup materiálu 180 000 Kč
(materiál byl převzat na sklad)

MD	Dodavatelé	D		MD	Materiál	D
	180 000,–			180 000,–		
	Materiál		← souvztažné účty →	Dodavatelé		

SHRNUTÍ

Při účtování na rozvahových a výsledkových účtech musí být dodržena tato pravidla:

- Počáteční stavy rozvahových účtů se zapisují u aktivních účtů na stranu MD, u pasivních účtů na stranu Dal.
- Každý účetní případ způsobuje změny ve dvou položkách.
- Přírůstek na rozvahových účtech je vždy na stejné straně jako počáteční zůstatek, úbytek je vždy na opačné straně. Náklady se účtují na straně MD, výnosy na straně Dal.
- Každý účetní případ je zapsán jednomu účtu na straně MD a druhému účtu na straně Dal, a to stejnou částkou.

5.5.2 Obraty a zůstatky na účtech

Koncem účetního období se zjišťuje na každém účtu úhrn přírůstků a úhrn úbytků. Součet částek na straně Má dáti nebo na straně Dal jednotlivých účtů se označuje jako **obrat** (do obratu se nezahrnuje počáteční stav). Obraty účtů lze rozdělit na obrat strany Má dáti a obrat strany Dal.

Na konci účetního období se zjišťuje také na každém účtu **konečný zůstatek**. Zůstatek účtu se vypočítá tak, že k počátečnímu stavu se přičte obrat téže strany a odečte obrat strany druhé. Konečný zůstatek lze také vypočítat jako rozdíl součtů strany Má dáti a strany Dal. Podle toho, zda zůstatek je na straně Má dáti nebo Dal, se určuje povaha účtu (zda účet je aktivní nebo pasivní).

Součet obrátů strany Má dáti a strany Dal ze všech účtů za účetní období se musí rovnat, protože obraty jsou souhrnem jednotlivých účetních zápisů.

PŘÍKLAD

Na běžném účtu byl 1. 1. 2026 zůstatek 540 850 Kč. Ve sledovaném účetním období byly na běžném účtu zaúčtovány tyto účetní případy:

- úhrada faktury od odběratele	56 000 Kč
- splátka úvěru	20 000 Kč
- zaplacení dodavatelské faktury	125 000 Kč
- vyúčtování odvodu peněz z pokladny na účet	100 000 Kč

Řešení:

MD		Běžný účet	D
Počáteční zůstatek	540 850	Splátka úvěru	20 000
Úhrada od odběratele	56 000	Zaplacení dodavatelské faktury	125 000
Připsání odvodu peněz na účet	100 000		
Obrat	156 000	Obrat	145 000
Konečný zůstatek	551 850		

ÚLOHA 5.5.1

Účetní jednotka měla k 1. 1. 2026 tato aktiva a pasiva:

zboží 700 000 Kč, pokladna 40 000 Kč, běžný účet 540 000 Kč, nákladní automobil 900 000 Kč, bankovní úvěry 150 000 Kč, dodavatelé 140 000 Kč, závazek vůči zaměstnancům 44 000 Kč, vlastní kapitál = ?

Účetní případy v lednu 2026:

1. Z běžného účtu vybráno v hotovosti na výplatu mezd	44 000 Kč
2. Vyplaceny mzdy zaměstnancům v hotovosti	44 000 Kč
3. Z běžného účtu uhrazena faktura dodavatelům	140 000 Kč
4. Faktura přijatá za nákup zboží, které bylo převzato na sklad	50 000 Kč
5. Nákup zboží za hotové, které bylo převzato na sklad	10 000 Kč
6. Částečná úhrada faktury za nákup zboží (viz bod 4) – výpis z BÚ	25 000 Kč

Úkol č. 1: Sestavte rozvahu k 1. 1. 2026 (do tabulky na následující straně).

Úkol č. 2: Zapište na účty počáteční stavy.

Úkol č. 3: Zaúčtujte výše uvedené účetní případy na účty.

Úkol č. 4: Vypočítejte obraty a konečné zůstatky na účtech.

Úkol č. 5: Sestavte rozvahu k 31. 1. 2026.

AKTIVA		Rozvaha k 1. 1. 2026		PASIVA	
.....	..... Kč	.....	..... Kč	.....	..... Kč
.....	..... Kč	.....	..... Kč	.....	..... Kč
.....	..... Kč	.....	..... Kč	.....	..... Kč
.....	..... Kč	.....	..... Kč	.....	..... Kč
Aktiva celkem	..... Kč	Pasiva celkem	..... Kč		

MD	D	MD	D	MD	D

MD	D	MD	D	MD	D

MD	D	MD	D	MD	D

AKTIVA		Rozvaha k 31. 1. 2026		PASIVA	
.....	..... Kč	.....	..... Kč	.....	..... Kč
.....	..... Kč	.....	..... Kč	.....	..... Kč
.....	..... Kč	.....	..... Kč	.....	..... Kč
.....	..... Kč	.....	..... Kč	.....	..... Kč
Aktiva celkem	..... Kč	Pasiva celkem	..... Kč		

5.5.3 Podrozvahové účty

Skutečnosti, které nemohly být zaznamenány na rozvahových účtech, ale jsou důležité pro posouzení majetkové situace účetní jednotky, se sledují na podrozvahových účtech. Jedná se například o majetek, který se v účetní jednotce nachází, účetní jednotka jej nevlastní, ale pouze ho spravuje (najatý majetek, zásoby přijaté ke zpracování, zásoby přijaté do úschovy).

Zůstatky těchto účtů se neuvádějí v rozvaze, nazývají se účty podrozvahové a mají charakter doplňujících informací.

Poznámka: Zůstatky podrozvahových účtů podléhají inventarizaci stejně jako účty majetku a závazků v rozvaze.

Na podrozvahových účtech se účtuje souvztažně s evidenčním účtem (jedná se o další podrozvahový účet spíše technického charakteru, který slouží k dodržení zásady podvojnosti).

PŘÍKLAD

Účetní jednotka provádí komisioní prodej, tj. prodej použitého zboží, které převzala od občanů. Zboží není ve vlastnictví účetní jednotky (ale až do okamžiku prodeje jej vlastní občan, který zboží předal do komisioního prodeje, a v případě, že prodej nebude realizován, bude zboží občanovi vráceno).

Řešení:

Účetní jednotka proto nemůže toto zboží evidovat na účtu Zboží ve skladech a prodejnách (zde se účtuje pouze o zboží ve vlastnictví účetní jednotky), ale sleduje ho pouze na podrozvahovém účtu.

Účtování:

MD	Majetek v komisi	D	MD	Evidenční účet	D
	Převzetí majetku do komise				
	Úbytek prodaného nebo vráceného majetku				

5.5.4 Třídění účtů

Účty, které účetní jednotky používají, lze třídit takto:

1. Rozvahové	aktivní
	pasivní
2. Výsledkové	nákladové
	výnosové
3. Podrozvahové	
4. Závěrkové	(Počáteční účet rozvažný, Konečný účet rozvažný, Účet zisků a ztrát – jejich funkce je vysvětlena na str. 73)